

د هېخچا د واکمنۍ گدی پر مستند فلم لنډه کتنه

څلورمه برخه

د تخت جمشید د هرې برخې ارزونه

لویدیځ دیوال

ناصر پور پیرار : که د ایران اقلیمي شرایطو ته وگورو نو تخت جمشید د ایران په هیخ گوت کې یوه بومي ودانۍ نه شو بللای. مور په ټول ایران کې د تخت جمشید له ودانۍ مخکې او له هغه وروسته بله ډبرینه ودانۍ یا د ډبرینو ودانیو ټولگه نه لرو. ځکه ایران داسې یو ټاټوبی دی چې د تودوخي درجه یې په یوه شپه او ورځ کې تر شلو درجو پورې کښته پورته کیږي. د دوبي او ژمي ترمنځ د تودوخي درجه یې تر ۴۰ درجو پورې کښته پورته کیږي. په دغسې اقلیمي شرایطو کې څوک ډبرینې ودانۍ نه جوړوي. ځکه ډبرې د سربست او تودوخي لیزدونکي دي. په داسې یوه چاپیریال کې چې د تودوخي د درجې دومره لوړ توپیر شته څوک د ډبرینو ودانیو د جوړولو ذهنیت نه لري او ان تر لا اوسه یې نه لري. په ځانگړي توگه هغه فورمونه چې په تخت جمشید کې کارول شوي دي ملي او بومي فورمونه نه دي ، نه مخینه لري او نه هم له هغه وروسته چا جوړ کړي دي ، په دې مانا چې له تخت جمشید وروسته هېچ چا د ودانیو پرمخ نه هغه غوايان ، نه زمریان او نه گوزنونه جوړ کړي دي. دغه فورمونه چې مور یې په تخت جمشید کې وینو په ټولیزه توگه په بین النهرین پورې اړه لري او یو شمیر یې د لږ توپیر په لرلو په لرغوني یونان او روم پورې اړه لري. په دې توپیر کله چې تاسو د بین النهرین ، یونان یا روم له معماريو سره مخامخ کیږئ هلته تاسو له داسې طرحو سره مخامخ کیږي چې د جوړښت لپاره یې ټولې لومړنۍ ارزونې مخکې له مخکې شوي وي ، د طرحې د ټوټو ویشنه ترسره کیږي ، د هغې د پسونې او ښکلا طرحې په پام کې نیول کیږي ، هره پخسه یې جلا جلا شمیرل کیږي ، دا نه یوازې د یوې سنتي په جوړولو کې ترسره کیږي بلکه په یوه دیوال کې هم په پام کې نیول کیږي. هره پخسه مخکې له مخکې جوړیږي ، شمیره ورباندې لگول کیږي ، هر پخسه د وهل شوي نخښې پرېښت له بلې گاونډۍ پخسې سره نښلول کیږي او دیوال بشپړیږي. پام مو دی. همدا ډول ستنه . خو په تخت جمشید کې خبرې سر نسکورې ده. په دې مانا چې ټول خام توکي دي ، نه یې ښه اخیستي ، نه ترانبل شوي هره ټوټه بیلابیل حجمونه او بُعدونه لري. دلته بیلابیل ډبرین غاښي له یو بل سره یوځای شوي او داسې دیوال ورڅخه جوړ شوی چې نه ښه لري او نه فورم. دغه ډول ډبرین شکلونه د یوه فورم پر بنسټ بدلون مومي ، د بیلگې په توگه د آس ککره ، لومړی خامی ډبري یې راټولیري او وروسته په خپل اصلي ځای کې ځای پر ځای کیږي یا کله چې له یوې خامی ډبري څخه یو دیوال ترانبل کیږي.

اویاند:

ددغې خبرې د پوهیدا لپاره د لویدیځ دیوال خوا ته ورځو. د تخت جمشید ډبري نندارچیان پرته له دې چې ددغې ټولگې دیوالونو ته په ځیر وگوري د تخت جمشید انگر ته ننوځي. دغه دیوالونه مور ته د ویلو لپاره ډیر شیان لري. ان د هغوی په ځیرلو کولای شو د تخت جمشید په معمارۍ او نور برخو پوه شو. ددیوالونو ځیرنه څرگندوي چې تخت جمشید هېڅکله نه وو بشپړ شوی ، کله چې تخت جمشید ته د ننوتلو درشل نه وي بشپړ شوی او گټه اخیستلو ته نه وو چمتو شوی نو د تخت جمشید د نورو برخو په ارزونه کې به کومو پایلو ته رسېږو؟

د پاڼو شمیره: له ۱ تر ۵

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

: دلپکنې د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

موزیک

په لومړي سر کې باید ووايو چې تخت جمشيد د [رحمت] د غره په لمنه کې پروت دی. ددې لپاره چې په پام کې نيول شوي ماني د هوارې تخت ځمکې پر مخ جوړکړي نو لومړی به يې د پخنو په وهلو د غره لمنه هواره کړه او د غره د لمنې اضافي برخې به يې په تراښلو پاکي او يو مخي کړي. دلته [لاندنی انځور] هم تاسو گورئ چې دديوال پرمخ د پاکولو او تراښلو او د ډبرينو پخسو ايښودلو لړۍ تر سره شوي خو ديوال په خپل پسرور او اوږدواله کې نابشپړ پريښودل شوی دی. باید ووايو چې ددغه ديوال پرمخ پاتې ډبريني تختې چې د غره له لمنې څخه راوړل شوي دي هېڅکله په بشپړل ډول نه دي تراښل شوي او نه پاکي شوي دي. دغه ډبريني پانې د لويديځ ديوال له زړه څخه د بيليدلو په حال کې وي چې د هغوی د بيلولو ، پاکولو او تراښلو کار همداسې په خپل حال پريښودل شوی دی.

موزیک ۱۰ ثانيي

دغه ديوال ته په نيردې کېدلو کولای شو د قلمونو پاتې شوي آثار په څرگنده وگورو. دغه آثار څرگندوي چې د ډبرينو تختو پرمخ کارگران په کار بوخت ول خو کار يې په نا بشپړه توگه په خپل حال پريښودلی دی.

د پاڼو شميره: له ۲ تر ۵

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلپکنې د ليکنيزې بڼې پاڼوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رايرلو مخکې په خبر و لولئ

موزیک

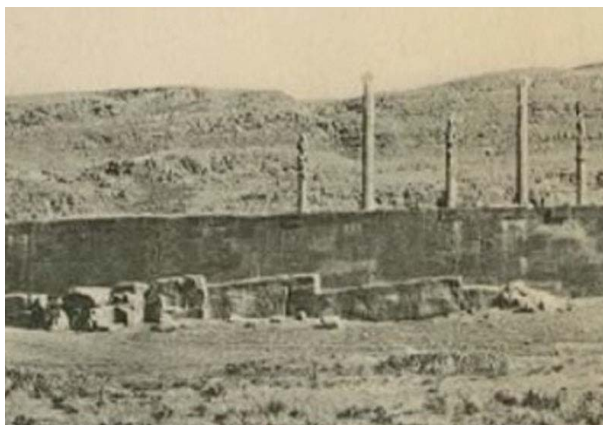

د یادولو وړه ده چې د غره د لمنې ډبرې له منځه نه وړل کیدلې ، تر وسي وسي هڅه کیدله چې له اضافي ډبرو څخه گټه واخلي. له دغو ډبرو څخه ډبرینې پخسي جوړېدلې ، له دغو پخسو څخه به یې د تخت جمشید په نورو برخو او ان په دغه دیوال کې گټه اخیستله. ددغو ډبرینو پانو پرمخ د تیشو آثار وینو چې هڅه کیدله سمې را وایستل شي. د بیلگې په ډول تاسو دلته وینئ پرته له دې چې ډبرې ته تاوان ورسیري حجار غوښتل د کاني له زړه څخه ډبرینه پاڼه ژوندی او سمه را وباسي ، دغه ان کولای شو د قلم له هغو ضربو څخه ومومو ددغې پخسي پر شا وهل شوي دي.

موزیک ۷ ثانیې

په زړه پورې دا ده چې د غره د لمنې پورتنۍ برخې ته د رسیدا لپاره یې ځانته پوری جوړولی. ددغه دیوال پر مخ بیلابیلې ډلې په کار بوختې وې. هرې ډلې ځانته بیله بیله ورهنه یا مهارت درلود او د دیوال د یوې ځانگړې برخې پرمخ یې د کار دنده درلودله ترڅو په پای کې هوار او پاک دیوال جوړ شي.

د نا تراښل شویو ډبرو لمنه چې انځورونه یې ان له خاورو لیرې کولو مخکې اخیستل شوي څرگنده ده. دغه دیوال له ډبرو پخوا وختونو همداسې وو، د قلم له څوکي راپاتې شوي نخښي څرگندوي چې یو دیوال په څه ډول پاکیده ، د دیوال د پاکیدلو او د ډبرو د بېرته وړلو کار به پراو په پراو تر سره کیده. تاسو گورئ چې پورتنۍ ډبرینه پخسه پاکه شوي او کښتنۍ پخسه کرار کرار د وړاندې وروسته کولو دوه پراوونه ښيي او پاکیدل یې هم په دوه وو بیلا بیلو قلمونو تر سره شوي دي.

موزیک ۵ ثانیې

د پاڼو شمیره: له ۳ تر ۵

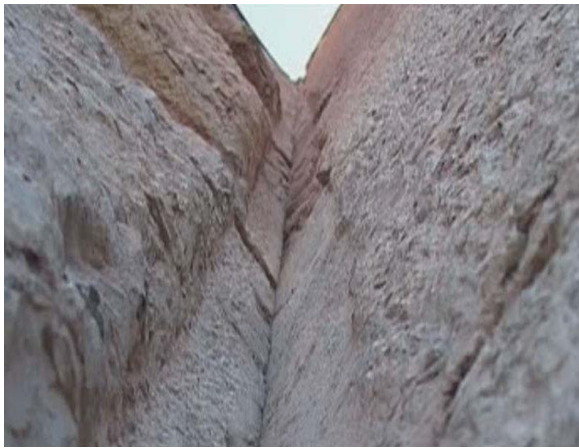
افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولئ

خو د دبرينو پخسو او د هغوی د یو مخي کولو لړی په دی ډول وه چې له پورتنی پخسي څخه چې د پاکيدلو کار یې بشپړ شوی وو د هغې د مخي د هوارولو لپاره خو پراډې ایستل شوي بیا به یې له ځنډې د کبنتی پخسي په ترانبلو پیل وکړ.

موزیک ۱۸ ثانیې

مور کولای شو دغه نخبی د لویدیځ دیوال په ټولو برخو کې وگورو. دلته په لږ پاملرنې کولای شو پوه شو چې د دیوال د بني لاس د ترانبلو کار د هغې ترکیبې خوا یو پراو پرمخ تللی دی. په وروستني پراو کې دواړه دیوالونه د ځانگړو اوزارو په مرسته په بشپړه توگه پاک او یو مخي کیدل.

موزیک ۳ ثانیې

د لویدیځ دیوال د کار د ناترابنل کیدلو د کار لړی د هغه په هره برخه کې لیدل کیږي.

موزیک

ان د قلمونو پاتي شوي نخبی ددې څرگندویې ده چې کارگران د هغې پرمخ په کار بوخت ول او خپل کار یې په نابشپړه ډول پرې ایښی دی. د ترانبلو په وروستي پراو کې د قلمونو دغه نخبی پاکيدلي.

موزیک

البته د هغو دیوالونو په پرتله کولو چې کار یې په بشپړ ډول پای ته رسیدلی دی دغه قضیه مور ته په ښه ډول را څرگندیدلای شي. د بېلگې په توگه ددغه دیوال د ترانبلو کار بشپړ شوی خو د هغه د گاونډي دیوال کار تر څلورمې دبرینې پخسي پورې نه دی بشپړ شوی.

موزیک

باید ور غبرگه کړو چې دبرو پرمخ رامنځته شوي استروونه د وخت تیریدا نه دي جوړ کړي بلکه پاتي شويو نخبو ته په کتنې په پام کې ول چې د دیوال له مخي پاک شي خو د پاکيدلو کار یې هېڅ وخت نه دی بشپړ شوی.

د پاڼو شمیره: له ۴ تر ۵

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خبر و لولئ

موزیک

د لويديځ ديوال په اوږدو کې د ناتراښل کيدا نخښې په هر ځای کې وینو. خو د ورسټينو درو [۳] پخسو په اوږدو کې يې په څرگنده ليدلای شو.

موزیک

دغو خبرو ته پا پاملرنې يوه پوښتنه رامنځته کيږي. داسې يوه مانې چې د ننوتلو دروازه يې دومره نيمگړتياوې ولري آيا د گټه اخيستلو تر لړۍ پورې رسيدلای شي.؟

موزیک

موزیک ۱۷ ثانيې

هغه مانې چې د هغې د ننوتلو د درشل د جوړولو کار نابشپړ وي ، په څه ډول به په هغې کې بيلابيلې لمانځنې او جشنونه تر سره کيدل؟

نور بيا

يادونه:

د فلم د ليدلو لپاره د تحليل د څانگې کېنې خواته د تلویزیون های افغاني تر کرکې لاندې د آگ او تی وی د مستندو فلمونو په برخه کې و گورئ!

د پاڼو شميره: له ۵ تر ۵

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلپکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولئ